

Χώρας αειχώρος

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΟΜΟΣ 1
VOLUME 1

ΤΕΥΧΟΣ 1
ISSUE 1

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2002
NOVEMBER 2002

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΚΟΚΚΩΣΗΣ ΧΑΡΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΓΟΥΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ

ΠΕΤΡΑΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΠΑΠΠΙΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΔΕΦΝΕΡ ΑΛΕΞΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αραβαντινός Αθανάσιος	- ΕΜΠ
Ανδρικόπουλος Ανδρέας	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Βασενχόβεν Λουδοβίκος	- ΕΜΠ
Γιαννακούρου Τζίνα	- ΥΠΕΧΩΔΕ
Γιαννιάς Δημήτρης	- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Δελλαδέτσιμας Παύλος	- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Δεμαθάς Ζαχαρίας	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Ιωαννίδης Γιάννης	- Tufts University, USA
Καλογήρου Νίκος	- ΑΠΘ
Καρύδης Δημήτρης	- ΕΜΠ
Κοσμόπουλος Πάνος	- ΔΠΘ
Κουκλέλη Ελένη	- University of California, USA
Λαμπριανίδης Λόης	- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Λουκάκης Παύλος	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Λουρή Ελένη	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μαντουβάλου Μαρία	- ΕΜΠ
Μελαχροινός Κώστας	- University of London, Queen Mary, UK
Μοδινός Μιχάλης	- Εθν. Κέντρο Περιβ. και Αειφ. Ανάπτυξης (ΕΚΠΙΑΑ)
Μπριασούλη Ελένη	- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Παπαθεοδώρου Ανδρέας	- University of Surrey, UK
Πρεβελάκης Γεώργιος-Στυλ.	- Universite de Paris I, France
Φωτόπουλος Γιώργος	- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Χαστάογλου Βίλμα	- ΑΠΘ

Διεύθυνση:

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας

και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Περιοδικό ΑΕΙΧΩΡΟΣ

Πεδίον Άρεως, 38334 ΒΟΛΟΣ

<http://www.prd.uth.gr/aeihoros> e-mail: aeihoros@prd.uth.gr

τηλ.: 24210 – 74456 fax: 24210 - 74380

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Επιστημονικό Περιοδικό

αειχώρος

Επιμέλεια έκδοσης: Άννα Σαμαρίνα - Παναγιώτης Πανταζής
Σχεδιασμός εξωφύλλου - Λαγούτ: Γιώργος Παρασκευάς
Εκτύπωση: Αλ. Ξουράφας
Κεντρική διάθεση: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Περιεχόμενα

Αειχώρος - αναζητώντας σκέψεις για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη στο χώρο	4
Αραβαντινός Α.	6
Δυναμικές και σχεδιασμός κέντρων στην πόλη των επόμενων δεκαετιών - πρός συγκεντρωτικά ή αποκεντρωτικά σχήματα;	
Βασενχόβεν Λ.	30
Η δημοκρατικότητα του σχεδιασμού του χώρου και η αμφισβήτηση του ορθολογικού "μοντέλου"	
Πρεβελάκης Γ.	50
Ο μητροπολιτικός σχεδιασμός στην Ελλάδα: η περίπτωση της Αθήνας.	
Φωτόπουλος Γ., Γιαννιάς Δ. και Λιαργκόβας Π.	60
Οικονομική ανάπτυξη και σύγκλιση στους νομούς της Ελλάδας 1970-1994: εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις	
Κάβουρας Μ.	92
Γεωγραφικές οντολογίες και διαλειτουργικότητα	
ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
Οικονόμου Δ.	116
Το δεσμικό πλαίσιο της χωροταξίας και οι περιπέτειές του	
Χονδρού - Καραβασίλη Μ.	128
Προς έναν αειφόρο σχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος: Οικολογική δόμηση	
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	
Σκάγιαννης Π.	142
AESOP, Βόλος, 2002	
Μπεριάτος Η.	146
ISOCARP, Αθήνα - Βόλος, 2002	
Ψυχάρης Ι.	156
ERSA, Dortmund, 2002	
ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ	
Δέφνερ Α.	160
Νέα Υόρκη: Μια ταινία ντοκιμαντέρ	
Σερράος Κ.	170
Martin Wentz (επ.), Die kompakte stadt	
ΑΠΟΨΕΙΣ	180
Συνέντευξη με τον Klaus Kunzmann	182
Συνέντευξη με τον Andreas Faludi	190
Louis Albrechts	196
Σκέψεις για το Σχεδιασμό	

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο σχεδιασμός, ως διαδικασία αναζήτησης των κατάλληλων δράσεων για την επίτευξη επιθυμητών στόχων, είναι άρρηκτα συναρτημένος με το ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι που καθορίζει το γενικό και ειδικό του πλαίσιο, δηλαδή το ποιος και με ποιον τρόπο και για ποιο σκοπό καθορίζει τους στόχους, τις αρχές, τα μέσα και τους μηχανισμούς δράσης. Στο βαθμό που ο σχεδιασμός συγκροτείται και εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής (policy) και δράσης μπορεί, εφόσον εφαρμόζεται, να καταστεί επιχειρησιακό και αποτελεσματικό εργαλείο.

Στο πλαίσιο αυτό ο χωρικός σχεδιασμός θεωρείται ότι αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τους προβληματισμούς και τις προτεραιότητες της σύγχρονης κοινωνίας για τα θέματα της ανάπτυξης και της οργάνωσης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, υποδομών και οικισμών στο χώρο, την ανάπτυξη της περιφέρειας και την οργάνωση των αστικών κέντρων. Ωστόσο, επειδή ο χωρικός σχεδιασμός παρεμβαίνει σε ανθρώπινα και φυσικά συστήματα που είναι δυναμικά και εξελίσσονται, και επειδή το ευρύτερο πλαίσιο μεταλλάσσεται, παρουσιάζεται η ανάγκη συνεχούς προσαρμογής του σχεδιασμού ως προς τον σκοπό, το εύρος και το βάθος (ή την ένταση) των δράσεων. Μάλιστα σε εποχές, όπως η σημερινή, έντονου προβληματισμού για τους στόχους και προτεραιότητες της ανάπτυξης και τους μηχανισμούς διαχείρισής της, αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον η αναζήτηση του ρόλου και του χαρακτήρα του χωρικού σχεδιασμού.

Το περιοδικό **αιχώρος**, στην προσπάθειά του να ενισχύσει το σχετικό επιστημονικό διάλογο, φιλοξενεί στο ειδικό αυτό τμήμα τις απόψεις, τις σκέψεις και τους προβληματισμούς επιλεγμένων στοχαστών από το διεθνή και ελληνικό χώρο. Όσον αφορά το είδος των κειμένων, η γενική έμφαση είναι στις συνεντεύξεις, κυρίως λόγω της ζωντάνιας που χαρακτηρίζει τον προφορικό λόγο.

Η πρώτη σειρά των "Απόψεων" είναι αφιερωμένη στο ρόλο και το χαρακτήρα του σύγχρονου σχεδιασμού με βάση τις συνεντεύξεις που παραχωρήθηκαν στο πλαίσιο του συνεδρίου της Ένωσης Ευρωπαϊκών Σχολών Σχεδιασμού (Association of the European Schools of Planning, AESOP) που διοργανώθηκε από το ΤΜΧΠΠΑ με θέμα "Σχεδιασμός στις Συνοριακές Περιοχές" και πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2002 στο Βόλο. Οι συνεντεύξεις ουσιαστικά ήταν ανοικτές, ωστόσο για λόγους διευκόλυνσης της διαδικασίας επιλέχθηκαν τα ακόλουθα πέντε βασικά ερωτήματα:

- 1.Υπάρχει μια κρίση της εμπιστοσύνης στο σχεδιασμό ως αποτέλεσμα του μειωμένου ρόλου του κράτους και της αυξανόμενης έμφασης στην αγορά; Ποιος είναι ο ρόλος του πολεοδόμου - χωροτάκτη σ' ένα τέτοιο πλαίσιο;
- 2.Υπάρχουν στοιχεία ότι σήμερα τα δρώντα υποκείμενα που διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη χωρική ανάπτυξη βρίσκονται (και συχνά λειτουργούν) έξω από τις επίσημες δομές και σχέδια. Πώς επιδρούν οι εξελίξεις αυτές στο σχεδιασμό;
- 3.Δεδομένου του κρίσιμου ρόλου της εκπαίδευσης, τι είναι/πρέπει να είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών σχεδιασμού;
- 4.Ποιες καινοτόμες ιδέες έχουν εφαρμοστεί/θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στο σχεδιασμό τα τελευταία χρόνια;
- 5.Ειδικό ερώτημα για τους Ευρωπαίους:
 - α.Υπάρχει μια επιρροή της Ευρωπαϊκής Προοπτικής Χωρικής Ανάπτυξης (ΕΠΧΑ, European Spatial Development Perspective, ESDP) στο χωρικό σχεδιασμό στις ευρωπαϊκές χώρες και περιφέρειες;
 - β.Πώς επιτυγχάνουμε τις συνέργιες μεταξύ των διάφορων τοπικών/περιφερειακών πρωτοβουλιών σε μια ευρωπαϊκή κλίμακα;

Η οργάνωση και επιμέλεια των συνεντεύξεων έγινε από τους Αλέξη Δέφνερ και Χάρη Κοκκώση ενώ οι απομαγνητοφωνήσεις και η μετάφραση από τη Μαρία Βρασίδα (υπ. διδάκτωρ, ΤΜΧΠΠΑ).

Επιπλέον στο τεύχος αυτό φιλοξενείται και διάλεξη του καθηγητή Louis Albrechts για το σχεδιασμό.